

Dlouhodobá péče ve zdravotnictví

PhDr. Miroslav Barták, Ph.D.

DLOUHODOBÁ PÉČE

- Dlouhodobá péče je poskytována pacientům, jejichž zdravotní stav nelze léčebnou péčí podstatně zlepšit a bez soustavného poskytování péče, především ošetrovatelské, se zhoršuje.
- Maximum péče je poskytováno zdravotnickými pracovníky oboru ošetrovatelství, včetně sledování stavu výživy a rehabilitační péče v rozsahu rehabilitačního ošetrovatelství (polohování, nácvik denních činností vedoucích k zachování nebo ke zvýšení soběstačnosti pacientů).

INDIKAČNÍ KRITÉRIA PRO DLOUHODOBOU PÉČI

- pacient s jakoukoliv diagnózou,
- je stabilizovaný zdravotní stav pacienta,
- významná funkční porucha v oblasti kognitivního deficitu nebo oblasti soběstačnosti,
- zhoršení zdravotního stavu v terminálním stadiu nemoci,
- pacientův stav má omezený funkční potenciál,
- pro dlouhodobou lůžkovou péči navíc platí, že potřeba ošetrovatelské péče, překračuje možnosti domácí péče.

SPECIFIKA DLOUHODOBÉ PÉČE

- management chronické medikace, popř. spolupráce s klinickým farmakologem,
- management bolesti - zajištění individuálního a specifického přístupu,
- management nutrice - sledování nutričního stavu a spolupráce s nutričním terapeutem a dle
- potřeby stanovení individuálního nutričního plánu,
- posouzení kognitivních funkcí (např. základní geriatrické testy u indikovaných stavů),
- funkční posouzení pacienta, základní vyšetření minimálně při příjmu a ukončení hospitalizace nebo při změně funkčního stavu pacienta, vyhotovení souhrnu informací (epikrízy) apřehodnocení stavu dle vnitřních předpisů pracoviště, minimálně 1x za 4 týdny,
- specifická ošetrovatelská péče o pacienty se syndromem kognitivního deficitu,
- specifická ošetrovatelská péče o nemocné s chronickými a nehojícími se defekty,
- specifická paliativní péče,
- péče o pacienty se syndromem imobility,
- péče s prvky rehabilitačního ošetrování,
- péče o pacienty se syndromem inkontinence, péče o katétr, stomie, zajištění pomůcek,
- identifikace a sledování rizika pádu - zajištění prevence,
- aktivizace pacientů,
- spolupráce s rodinou - zapojení rodinných příslušníků při řešení sociální problematiky pacienta,
- management přechodu do domácí péče.

VYMEZENÍ DALŠÍCH ZÁKLADNÍCH POJMŮ

- Ošetrovatelská péče je typ zdravotní péče, která je zaměřena na udržení a podporu zdraví, navrácení zdraví, rozvoj soběstačnosti, zmírnění utrpení nevyléčitelně nemocného člověka a zajištění klidného umírání a smrti.
- Léčebně rehabilitační péče je poskytována jako „nezbytná součást léčebného procesu, jejíž poskytnutí doporučil ošetřující lékař a potvrdil revizní lékař“ (definice podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění).
- Konkrétní podmínky čerpání lázeňské léčebně rehabilitační péče stanovuje § 33 a příloha č. 5 zákona o veřejném zdravotním pojištění a vyhláška č. 2/2015 Sb., o stanovení odborných kritérií a dalších náležitostí pro poskytování lázeňské léčebně rehabilitační péče, ve znění pozdějších předpisů.
- Paliativní péče je „komplexní, aktivní a na kvalitu života orientovaná péče poskytovaná pacientovi, který trpí nevyléčitelnou chorobou v pokročilém nebo terminálním stadiu. Cílem paliativní péče je zmírnit bolest a další tělesná a duševní strádání, zachovat pacientovu důstojnost a poskytnout podporu jeho blízkým“ (definice podle Světové zdravotnické organizace).

Domácí péče

- Domácí péče je zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta (podle zákona o zdravotních službách).
- Vlastním sociálním prostředím pacienta se rozumí domácí prostředí pacienta nebo prostředí nahrazující domácí prostředí pacienta (například zařízení sociálních služeb).
- Domácí péčí je ošetrovatelská péče, léčebně rehabilitační péče nebo paliativní péče. Ve vlastním sociálním prostředí pacienta je dále poskytována návštěvní služba (viz § 10 zákona o zdravotních službách). Ve vlastním sociálním prostředí pacienta lze také poskytovat umělou plicní ventilaci a dialýzu (viz § 10 odst. 2 zákona o zdravotních službách).

Indikace domácí péče

- Domácí péči tedy může indikovat poskytovatel zdravotních služeb - na dobu čtrnácti dnů následně po hospitalizaci, praktický lékař na dobu neomezenou, lékař specialista - u pacientů v terminálním stádiu.
- Pokud domácí péči lékař předepíše, je péče plně hrazena zdravotní pojišťovnou a poskytují ji většinou všeobecné sestry. Poskytovatele domácí péče si pacientky a pacienti mohou sami vybrat.

PŘÍKLADY ČINNOSTÍ V RÁMCI DOMÁCÍ PÉČE

- Službu je vhodné využít v případech, kdy aktuální situace neumožňuje navštěvovat pravidelně zdravotnické zařízení ,zejména:
 - kontrolovat zdravotní stav - měřit krevní tlak, hladinu cukru,
 - podávat injekční a neinjekční léky (inzulin, léky na bolest, ředění krve),
 - ošetřovat chronické rány a kožní defekty (bércové vředy, proleženiny, pooperační rány),
 - předcházet proleženinám,
 - pečovat o hydrataci (zavodnění), sledovat příjem a výdej tekutin,
 - pečovat o žilní vstupy, podávat infuzní léčbu (léčba bolesti, zajištění hydratace),
 - aktivizovat po stránce fyzické i psychické,
 - provádět odběry krve a ostatního biologického materiálu,
 - ošetřovatelskou rehabilitaci,
 - pečovat o permanentní katetr (dlouhodobě zavedená močová cévka), vycévkovat, ošetřit stomii (vývod), aplikovat klyzma.

Na doporučení praktického lékaře je možné zajistit návštěvu specialisty/chirurga, dermatologa, urologa atd. ve vlastním sociálním prostředí, což je výhodné především pro pacienty v terminálních stádiích onemocnění.

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ STRÁNKA DLOUHODOBÉ PÉČE

- V praxi není jednoduché oddělit zdravotní a sociální stránku dlouhodobé péče, neboť stav pacienta (klienta) vyžaduje oba typy péče. V širším slova smyslu komplex dlouhodobé péče představují některé služby zdravotnické (léčba, rehabilitace, preskripce léků a pomůcek) a také pomocné a podpůrné sociální služby (zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, zajištění chodu domácnosti, stravování, sociální aktivity).

REFERENCE A ZDROJE INFORMACÍ

- <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/8>
- https://www.apsscr.cz/files/files/A4_STUDIE%20LCT%202021_FINAL.pdf
- <https://www.ipvz.cz/seznam-souboru/2363-dlouhodobá-peče-v-oseťrovatelství.pdf>
- <https://dokumenty.osu.cz/fss/publikace/dlouhodobá-zdravotně-socialní-peče.pdf>

KONTAKTY A ODKAZY

ukrajina@ipvz.cz

ua.ipvz.cz